

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Asiakastietojen käyttötarkoituksia on varauduttava tarkastelemaan. Ne eivät saa rajoittaa tarkoituksenmukaista tiedonsaantia asiakastilanteessa. Tähän voi nykytilanteen kautta arvioiden olla olemassa suuri vaara.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

4.1.1. ja 4.1.2.

Hankasalmen kunta ei kannata lakiluonnoksessa olevaa mallia, jonka mukaan työvoimapalveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuu eriytetään. Kunta yhtyy tässä esimerkiksi Kuntaliiton ja Jyväskylän kaupungin kantaan.

Esityksestä poiketen järjestämis- ja rahoitusvastuu tulee olla jokaisella kunnalla. Tällöin tehtävään liittyvät tulot ja menot kohdentuvat järjestäjälle, eli kunnalle. Samalla uudistuksen yksi keskeinen tavoite integroida työvoimapalvelut osaksi kunnan muita toimintoja asiakaslähtöisiksi palvelukokonaisuuksiksi pystytään toteuttamaan. Lakiluonnos nykyisessä muodossa tarkoittaisi tosiasiallisesti sitä, että työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään kuntien sijaan yhteistoiminta-alueille.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulisi saada sopia työvoimapalvelujen järjestämisvastuun toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun 49§ mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen.

Lakiluonnoksessa yhteistoiminnalla asetettu vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta ja yli 20.000 henkilön työvoimapohjasta on suurissa osin maata toteutuskelvoton ja liian tarkkarajainen.

20 000 henkilön työvoimapohja vaatimuksesta tuleekin luopua ja luoda aidosti työssäkäyntialueiden kuntien yhteistyöhön pohjaava malli.

Kuntaliitto onkin todennut hyvin, että kokonaisuutena tarkastellen ehdotetussa ratkaisussa ei pohjimmiltaan vaikuta olevan kyse tehtävän siirtämisestä valtiolta kuntien hoidettavaksi, vaan kuntapohjaisen alueellisen työvoimahallintotason perustaminen. Tällaista mallia ei kuntanäkökulmasta mitenkään voi kannattaa.

4.1.3. Kunnalle siirtyvien tehtävien rahoitus: Esityksessä 70% työvoimapalveluiden rahoituksesta katetaan työikäisen 18-64v väestön perusteella ja 30% laaja-alaisen työttömyyden perusteella, joka pitää sisällään myös työllisyyttä edistäviin palveluihin osallistuvat. Tämän seurauksena muutokset työttömien määrässä suuntaan tai toiseen ovat vähäisempiä vaikutuksiltaan työvoimapalveluiden valtiosuuksiin kuin muutokset työikäisen väestön määrässä. Muutoksesta hyötyvät hyvän työllisyysasteen omaavat kunnat ja alueet, jotka ovat muuttovoittajia työikäisen väestön määrässä ja erityisesti sellaiset kunnat, jotka tarjoavat toisen asteen koulutusta ja korkea-asteen koulutusta, sillä päätoimiset opiskelijat eivät lukeudu työttömiin samalla kun ne kuitenkin lisäävät alueen työikäisen väestön määrää. Rahoitusjärjestelyn häviäjiä tulevat olemaan pienet muuttotappiokunnat, jotka eivät järjestä peruskoulun jälkeistä opetusta ja joissa työikäisen väestön määrä tulee jatkossa vähenemään.

Rahoituskriteerien painoarvon muutos on perusteltua, sillä työllisyyspalveluiden julkinen rahoitus ja resurssit ovat työllisyystavoitteen saavuttamiseksi vaikuttavinta juuri korkean työttömyyden alueilla. Laajan työttömyyden merkityksen korottaminen 50 %:iin tasoittaisi myös kuntien vaikutusmahdollisuuksia kohdata tulevia suhdanne- ja muita taloudellisia riskejä sekä parantaisi TE-palveluiden yhdenvertaisen tarjoamisen edellytyksiä. Työikäisen väestön painoarvon säilyminen 50 %:ssa takaisi sitten taas rahoitusjärjestelmän vaatimukset kannustavuudesta.

4.1.4. Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuudesta tulisi esityksen mukaan säilymään myös työvoimapalveluiden ajalta. Aiemmin rahoitusvastuu on poistunut kun asiakas on ohjattu työllisyyttä edistäviin palveluihin, kuten työvoimakoulutukseen, työkokeiluun ja kuntouttavaan työtoimintaan. Malli tulee toteutuessaan luomaan kunnalle rahoitusvastuun juuri niiden palveluiden ajalle, joilla kunta pyrkii hoitamaan työttömyyttä, mikä on kyseenalaista. Työttömyysetuuden rahoitusvastuu on tähän asti toiminut työvoimapalveluihin ohjaamista kannustavana asiana, mutta jatkossa kunnalla ei olisi vastaavaa taloudellista kannustinta hyödyntää työvoimapalveluita osana työttömän palvelupolkua. On suuri riski, että työkokeiluja ja kuntouttavaa työtoimintaa ei tulla jatkossa hyödyntämään samoissa määrin sellaistenkaan asiakkaiden osalta, joilla palvelu voisi johtaa työllistymiseen. Palvelujen järjestämisestä johtuvat kustannukset ovat kunnalle menoerä joka tapauksessa, joten jos taloudellinen kannustin poistuu työttömyysetuuden rahoitusvastuun puolelta, nousee houkutus hallita kustannuksia työvoimapalveluiden järjestämisresurssien puolella (esim. nuorten työpajatoiminta). Tällä tuskin on positiivisia työllisyysvaikutuksia. Kunnan rahoitusvastuun

tulisi jatkossakin poistua, kun asiakas ohjataan työllistymistä edistävään palveluun. Tällöin malli olisi aidosti kannustava.

Kunnan rahoitusvastuu säilyisi myös tapauksessa, jossa asiakas saa soviteltua työttömyysetuutta. Tämä koskee osa-aikaista työsuhdetta. Työmarkkinoilla on aloja, joissa epätyypilliset työsuhteet, kuten osa-aikainen työ on pikemminkin sääntö kuin poikkeus, varsinkin palvelualoilla. Tällöin kunta kantaa sellaista vastuuta työmarkkinoiden suhdanne- ja kausivaihteluista, joka ei ole kunnan vaikutusmahdollisuuksien piirissä. On kyseenalaista, kuuluuko kunnan käyttötalouden toimia työmarkkinoiden suhdanteiden puskurina osallistamalla työttömyysetuuden kustannuksiin enemmän silloin kun palvelualojen työllisyystilanne heikkenee ja vähemmän silloin kun työllisyystilanne paranee. Talouden suhdanteet, kriisi- ja poikkeustilanteet ovat todennäköisemmin valtion vaikutusvallan piirissä ja siksi sovitellun työttömyysetuuden rahoitus istuisi luontevammin valtion budjettiin.

Lisäksi kannustinmalli ei ota huomioon osatyökykyisiä asiakkaita, joiden terveydentila ei salli koko-aikaista työtä. Kunnalla tulisi olla vahva taloudellinen kannustin suunnata palveluja tällaisten henkilöiden työllisyysratkaisujen löytämiseen, mitä hallitusohjelman mukaisella Työkykyohjelmalla parhaillaan tavoitellaan. Kannustava rahoitusmalli olisi sellainen, jossa työttömyysetuuden rahoitusvastuu poistuu kunnilta kokonaan silloin, kun asiakas onnistutaan ohjaamaan osa-aikaiseen työsuhteeseen. Tämä jo vaatii palvelujen resurssointia työllisyyden ja työkyvyn koordinointiin sekä toimivaan elinkeinoyhteistyöhön.

4.1.8. Monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat ehdotuksessa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela. Kuntaliitto kiinnittää aivan perustellusti huomioita siihen, että toimijoissa ei ole mainittu kuntaa. On ensiarvoisen tärkeää, että monialaisen tuen piirissä olevien yhteistoiminta-alueen asiakkaiden palveluprosessit voidaan sovittaa yhteen kuntien toimintojen kanssa – ja etteivät tietosuojasyyt estä sitä. Monialaiseen tukeen pitää voida kuulua myös esimerkiksi kuntien elinvoima- ja osaamispalvelut.

4.1.9 Työttömyysturvatehtävät siirtyisivät kuntiin, jolloin paikallisia työvoimapalveluita hoitavalla viranomaisella olisi valtuus antaa työttömyysetuuden maksajaa sitovia työvoimapolitiittisia lausuntoja. Vain harkintaa vaativat työttömyysturvatehtävät hoidettaisiin jatkossa KEHA-keskuksessa keskitetysti. Työttömyysturvalausunnot on järkevää hoitaa siellä, missä päätökset työvoimapalveluista tehdään, sillä se sujuvoittaa palveluprosessia. Ehdotus on kannatettava. Ja myös harkintaa vaativat tehtävät olisi järkevää siirtää nekin kunnille.

On kuitenkin huomioitava, että etuuslausuntojen antaminen on työvoimaintensiivistä, sillä maksulausuntojen on oltava reaaliaikaisia ja vähäinenskin harkinta vaatii aina harkintaan käytettävän ajan. Kunnat voivat vapaaehtoisella kuntalain mukaisella yhteistoiminnalla varmistaa, että niillä on riittävä henkilöstöresurssi työttömyysturvatehtävien hoitamiseksi,

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

4.2.2.1 Työvoimapalveluiden taloushallinto- ja maksatustehtävät, joita KEHA-keskus nykyään hoitaa, siirtyisivät joko vastuukunnan hoidettaviksi tai mikäli perustetaan kuntayhtymä, tulisi organisoida

kuntayhtymän taloushallinto- ja maksatustehtävä. Esityksessä arvioidaan aivan oikein, että kyseisten tehtävien sulauttaminen osaksi kuntien valmiita palveluhankinta- ja taloushallintotoimintoja ei välttämättä johda haluttuihin tehokkuus- ja säästötavoitteisiin. Pikemminkin päinvastoin; varsinkin pienessä kunnassa uusien taloushallintotehtävien osoittaminen on haastavaa ilman taloushallinnon henkilöstöresurssin kasvattamista.

4.2.2.2 Työttömyysturvan rahoitusvastuun laajenemisella on kunnan talouteen mittavia vaikutuksia. Esityksessä todetaan rahoitusvastuun kustannusvaikutusten kasvavan vuoden 2019 tason 11 prosentista 20 prosenttiin (s. 136). Perusteluina rahoitusvastuun laajentamiselle on esitetty mallin ohjausvaikutusta. Tämän mukaan kunta hyötyy taloudellisesti palveluiden rahoittamisesta sitä enemmän mitä useampi työtön työllistyy palveluiden ansiosta. Kuitenkaan palveluiden aikana (esim. työkokeilu) kunta ei hyödy taloudellisesti, koska työttömyysetuuden rahoitusvastuu säilyy. Kunta hyötyy taloudellisesti vasta työnhakijan siirtyessä työttömyysetuuden saajasta palkansaajaksi pitkäestoisesti ja pysyväisluonteisesti, mikä on tavoiteltavaa, mutta tiettyjen toimialojen ja tiettyjen työnhakijoiden kohdalla täysin epärealistista. Rahoitusvastuun laajentuminen ylipäänsä kasvattaa kuntataloutteen kohdistuvaa painetta, sillä se toteutuu pian hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, joka puolestaan leikkaa merkittävästi kunnan kokonaisuutta. Yleiskatteellisen valtionosuuden tasoa ei työttömyysturvan rahoitusvastuussa tarkasteta, vaan se määräytyy vuoden 2022 tason perusteella. Mikäli työttömyysturvamenoissa tapahtuu merkittävää kasvua, valtionosuus ei kompensoi lisääntyviä työttömyysturvakustannuksia millään tavoin. Esityksessä tulisi huomioida työttömyysturvamenojen äkilliset muutostilanteet. Lain tulisi mahdollistaa joko valtionosuuden tarkastaminen kun työttömyysturvamenot muuttuvat tietyn prosenttiluvun verran vuositasolla tai tukimekanismi, mikäli kriisitilanteessa kunnan työttömyysturvamenot lisääntyvät merkittävästi.

Esityksessä ei ole arvioitu riittävästi riskejä kuntataloudelle suhdannemuutostilanteessa, jossa esimerkiksi merkittävä työllistäjä lopettaa toimintansa kunnassa. Tällainen tilanne lisää työttömyyttä ja kasvattaa työvoimapalveluiden tarvetta (mm. muutosturva- ja työnvälityspalvelut). Jos siis työvoimapalveluiden rahoituksesta vain 30% tulee laskennallisesti työttömyyden perusteella. Tilanne voi aiheuttaa äkillisen lisärahoitustarpeen, joka esityksen perusteella voi aiheuttaa tarpeen kunnallisverotuksen korottamiselle (s. 154). Tämä heikentää kunnan vetovoimatekijöitä ja siten kykyä vastata työvoimapalveluiden kysyntään tulevaisuudessa. Lakiin tulisi muodostaa tukimekanismi, joka voidaan ottaa käyttöön äkillisissä ja kriittisissä suhdannemuutostilanteissa. Parempi ja selkeämpi vaihtoehto on lähtökohtaisesti määritellä työttömyyden perusteella maksettava valtionosuus 30 prosentista 50 %:iin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

6§ s. 370: Työnhakukeskustelu järjestetään mallin mukaisesti myös osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle kun alkuhaastattelusta on kulunut kolme kuukautta. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Osa-aikaisessa työsuhteessa oleva tulisi tulkita työlliseksi, jolle työvoimapalvelujen resursseja ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa samassa määrin kuin työttömille. Oli tällainen henkilö osa-aikaisessa

työsuhteessa joko omasta tahdostaan tai työn luonteen vuoksi, on kyseenalaista, voidaanko työvoimaviranomaisen ja työnhakijan välisellä työnhakukeskustelulla vaikuttaa työsuhteen muuttumiseen kokoaikaiseksi.

6§: Työnhakukeskusteluja tulee mallin mukaan järjestää myös palkkatuetun työn tai kuntoutuksen ajalla, jos toimenpiteen arvioitu kesto on enintään kuukausi. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Palkkatuetun työn jatkumiseen vaikuttaa työnantaja yhteistyössä työntekijän kanssa ja kuntoutuksen palveluntuottaja yhteistyössä kuntoutujan kanssa. Alussa arvioitu toimenpiteen kesto voi poiketa toteutuneesta kestosta huomattavasti. Ei tulisi osoittaa työvoimapalveluiden resursseja työnhakukeskusteluihin, joilla todennäköisesti ei voida vaikuttaa toimenpiteen jatkumiseen.

7§: Työnhakukeskusteluja tulee mallin mukaan järjestää kuukautta ennen arvioitua kuntoutuksen, työkokeilun tai palkkatukityön päättymistä. Kaikki edellä mainitut työvoimapalvelut ovat työllistymistä edistäviä palveluja. Ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa työvoimapalveluiden resursseja kyseisten palveluiden ajalle, sillä ensinnäkin niiden päättymisajankohtaa ei voida varmuudella arvioida ja toiseksi palvelut tähtäävät menetelmällisesti pidempiaikaiseen työllistymiseen, jolloin työnhakukeskustelun aika ei ole palvelun aikana vaan vasta sen jälkeen, mikäli palvelu ei ole johtanut työllistymiseen.

Malli sallii lomautetulle työnhakijalle järjestettävät työnhakukeskustelut vain työnhakijan pyynnöstä. Samaa työnhakijan omaa valintaa ja aktiivisuutta puoltavaa tulkintaa tulisi soveltaa myös osa-aikaisessa työssä, kuntoutuksessa ja palkkatuetussa työssä oleviin asiakkaisiin. Palveluissa jo olevien asiakkaiden työnhakukeskusteluiden tulisi siis olla asiakkaan toiveesta lähteviä, ei määrättyjä.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

12 Luku, 1§, s. 396: Työllistämisvelvoitteen perusteella kunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus työttömälle työnhakijalle ansiopäivärahan täyttymisen jälkeen, mikäli tämä on täyttänyt 57 vuotta. 2§: Työllistämisvelvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevalle voidaan järjestää työssäoloehdon täyttävää osa-aikatyötä. Lakiesityksessä tulee huomioida, että moni 57 vuotta täyttänyt joutuu kieltäytymään työllistämisvelvoitteesta työkyvyn haasteisiin vedoten, vaikka he eivät ole osatyökyvyttömyyseläkkeellä. Pitkittynyttä työttömyyttä selittää monien ikääntyneiden kohdalla alentunut terveys ja työkyky, mikä puolestaan selittää, miksi lain edellyttämällä tavalla työtä ei ole löytynyt muun työnantajan palveluksesta. He eivät kykene säännöllisen työajan mukaiseen kokoaikatyöhön, mutta he voisivat kyetä työssäoloehtoon oikeuttavaan osa-aikatyöhön. Työllistämisvelvoitteen tulisi jo yhdenvertaisuussyistä olla mahdollista osatyökykyisille ikääntyneille. Siksi lakia tulisi muuttaa niin, että työllistämisvelvoitteen täyttäminen ei edellytä kokoaikatyön vastaanottamista, vaan työllistämisvelvoite täyttyy jo työssäoloehtoon oikeuttavalla osa-aikatyöllä.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

2 § Monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoiksi tulisi tunnistaa kaikki toimijat, joita henkilön palvelutarve voi edellyttää. Kuntaliitto on tässä omassa lausunnossaan nostanut esillä erittäin tärkeän seikan.

Pykälään tulee lisätä osapuoleksi myös kunta työllisyysviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan lisäksi. Esimerkiksi sivistys- ja nuorisopalveluiden rooli voi olla hyvin keskeinen monien asiakkaiden palvelutarpeissa.

Erityisen huolestuttavaa on, kuten kuntaliitto alleviivaa, se, että kuntien rooli tiedonkulkua ja järjestelmien käyttöoikeuksia koskevissa pykäläluonnoksissa on epäselvä. Jos ja kun todennäköisesti syntyy rakenteita, joissa työllisyysviranomaisen alueella tehtäviä jaetaan kuntien kesken (osa hoidetaan paikallisesti), ei voi olla niin, että kunnissa työskentelevät olisivat yhteisten asiakastietojärjestelmien ulkopuolella.

3§ s. 411: Monialaisen tuen yhteistoiminnan asiakkuuskriteerit muuttuvat. Esityksen perusteella monialaiseen palveluun ei enää ohjauduta työttömyyden keston tai iän perusteella vaan asiakkaan palvelutarpeen perusteella. Palvelutarpeelle perustelut löytyvät asiakkaan työ- ja toimintakyvyn sekä sosiaalisen toimintakyvyn haasteista, joiden ratkaiseminen vaatii pelkkää konsultaatiota syvällisempää viranomaisyhteistyötä. Tämä tulee mitä todennäköisemmin lisäämään monialaisten palvelujen asiakasmäärää. Työvoimaviranomaisen tulee osoittaa palveluihin riittävä määrä henkilöstöä (9§, s. 413) asiakasmäärä huomioiden. Monialaisen yhteispalvelun kustannukset tulevat asiakasmäärän lisääntyessä lisääntymään nykytilanteesta. Ehdotus on kannatettava, mutta tullee aiheuttamaan haasteen riittävän henkilöstöresurssin löytämisessä varsinkin pienillä paikkakunnilla ja syrjäseuduilla.

16§, s. 415: Työvoimaviranomaisen tulee lisäksi järjestää edellytykset nykyisen Ohjaamo-toiminnan kaltaiselle nuorten monialaisen tuen yhteispalvelulle ja toimitilat palvelupisteiden perustamiseksi. Toiminta järjestetään työvoimaviranomaisen johdolla yhteistyössä nuorten yhteispalveluiden kannalta keskeisten toimijoiden kanssa (koulutuspalvelut, hyvinvointialue, yms.) jotka sopivat keskenään toiminnan organisoinnista ja kustannusten jaosta. Työvoimapaalveluiden valtionosuusrahoituksessa tulee huomioida velvoite nuorten monialaisen yhteistoiminnan organisoimiseen, järjestämiseen ja järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen, sillä ohjaus- ja valmennustoimintaan ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa resursseja, jotka ovat pois muusta työvoimapaalvelusta. Valmennus- ja ohjaustoimintaan on tulossa erillinen rahoitus KEHA-keskukselle (17§), joka esityksen perusteella neuvottelee kunnan ja hyvinvointialueen kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Mikäli KEHA-keskuksen rahoittamalla toiminnalla on tarkoitus järjestää samansuuntaista nuorten osallisuutta ja hyvinvointia lisäävää ohjaus- ja valmennustoimintaa kuin mitä laki nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta edellyttää kunnalta, on KEHA-keskuksen kyettävä osoittamaan henkilöstöresurssi kuhunkin palvelupisteeseen. Tämä tulisi säätää lailla.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Lakiehdotuksen perusteella vastuukysymykset henkilötietojen käsittelystä eri toimintamalleissa jäävät epäselviksi. Se vaara, että osa kunnista jäisi työttömyyteen liittyvän datan ulkopuolelle, ei saa toteutua. Tiedon saanti ja sen avulla tehokas vaikuttaminen työttömyyteen on kai yksi keskeisin tavoite koko uudistuksessa. Sitä se ainakin kunnan näkökulmasta on. Tämäkin vuoksi lakisääteinen järjestämisvastuu tulee olla jokaisella kunnalla.

Mäkinen Matti

Hankasalmen kunta - Hankasalmen kunnanhallitus 22.6.2022